

Konflikty interesów i nieprawidłowości w Narodowym Centrum Nauki — dokumentacja

Autor: Dr Witold Kilariski

Data: 24 luty 2026 r.

1. Konflikt interesów dyrektora NCN Zbigniewa Błockiego przy współpracy z beneficjentem grantu NCN Włodzimierzem Zwonkiem

Dr Zbigniew Błocki, pełniący funkcję dyrektora Narodowego Centrum Nauki (NCN) od marca 2015 do 2023 roku, prowadził współpracę naukową ze swoim wieloletnim znajomym, prof. Włodzimierzem Zwonkiem — dziekanem Instytutu Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego w latach 2016–2024. Współpraca ta odbywała się w ramach grantu OPUS (nr 2015/17/B/ST1/00996, kwota: 328 800 PLN), przyznanego prof. Zwonkowi przez NCN w 2016 roku, tj. w okresie sprawowania przez dr. Błockiego funkcji dyrektora NCN.

Poniższe publikacje dokumentują współpracę naukową dr. Błockiego z prof. Zwonkiem w okresie, gdy dr Błocki pełnił funkcję dyrektora NCN:

1. Z. Błocki, W. Zwonek, *Generalizations of the higher dimensional Suita conjecture and its relation with a problem of Wiegerinck*, Journal of Geometric Analysis 30 (2020), 1259–1270
2. Z. Błocki, W. Zwonek, *One dimensional estimates for the Bergman kernel and logarithmic capacity*, Proceedings of the American Mathematical Society 146 (2018), 2489–2495

Dyrektor NCN, będący urzędnikiem państwowym, odpowiada osobiście za kluczowe decyzje wydawane przez NCN, w tym przyznawanie grantów, rozpatrywanie odwołań, podpisywanie umów z beneficjentami oraz administracyjną kontrolę przyznanych środków. Współpraca naukowa dr. Błockiego z prof. Zwonkiem — beneficjentem grantu przyznanego przez kierowany przez dr. Błockiego NCN — stanowi oczywisty konflikt interesów pomiędzy rolą naukowca a funkcją dyrektora instytucji finansującej naukę.

1.1. Publikacje Zwonka i Błockiego były częściowo finansowane ze środków NCN

W sekcji „Acknowledgements” obu wymienionych publikacji autorzy wskazują na odrębne źródła finansowania: dr Błocki deklaruje grant Ministerstwa Nauki Ideas Plus (nr 0001/ID3/2014/63, kwota: 1 325 300 PLN), natomiast prof. Zwonek — grant NCN OPUS (nr 2015/17/B/ST1/00996, kwota: 328 800 PLN).

Niezależnie od deklarowanego podziału źródeł finansowania, współpraca dyrektora NCN z beneficjentem grantu przyznanego przez NCN jest sprzeczna z

zasadami rzetelności, etyką zawodową oraz ustawą o NCN. Każdy wspólny projekt korzystający — choćby częściowo — z funduszy przyznanych przez NCN podlega zasadom etycznym i prawnym obowiązującym w NCN.

Warto podkreślić, że zasadę tę wyłożył sam dr Błocki, zeznając w 2023 roku przed Sądem w Krakowie w sprawie, którą wytoczył autorowi niniejszego dokumentu za rozpowszechnianie dowodów domniemanej korupcji w NCN (sygn. akt: II K 321/23). Dr Błocki zeznał, że nawet jeżeli NCN wnosi jedynie niewielką część finansowania — jak w przypadku konkursów NAWA-Powroty, gdzie wkład NCN wynosi zaledwie 10 000 PLN przy łącznym budżecie grantu ok. 1 700 000 PLN — Dyrekcja NCN ma prawo traktować takie granty jako podlegające zasadom NCN.

W praktyce konsekwencje tej wykładni dr. Błockiego ujawniły się w 2021 roku, gdy autor niniejszego dokumentu składał po raz drugi wniosek o grant NAWA-Powroty. Cztery miesiące przed ogłoszeniem wyników konkursu NAWA dyrektor NCN Błocki zażądał od Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego (WUM) zerwania współpracy z wnioskodawcą, uzasadniając to faktem wysyłania mu wiadomości e-mail. Działanie to odniosło zamierzony skutek: po oficjalnym ogłoszeniu wyników NAWA — w których wnioskodawca drugi raz z rzędu zajął pierwszą niefinansowaną pozycję — Rektor WUM zerwał wszelką współpracę bez podania uzasadnienia. Sam dr Błocki przyznał się przed sądem do tego działania, nie przedstawiając jednak podstawy prawnej swojego postępowania.

1.2. Deklarowane źródło finansowania dr. Błockiego było nieaktywne od 2017 roku

W sekcji „Acknowledgements” obu publikacji obaj autorzy deklarują odrębne źródła finansowania. Jednak 36-miesięczny grant dr. Błockiego (Ideas Plus), przyznany w 2014 roku przez Ministerstwo Nauki, został zamknięty i rozliczony w 2017 roku — czyli **przed** publikacjami z 2018 i 2020 roku. Zakończony grant nie mógł zatem służyć jako źródło finansowania prac nad wspólnymi projektami.

Konsekwentnie, jedynymi dostępnymi funduszami, z których mógł korzystać dr Błocki podczas współpracy z prof. Zwonkiem, były środki z wciąż aktywnego grantu OPUS prof. Zwonka (nr 2015/17/B/ST1/00996, 328 800 PLN) — grantu przyznanego przez NCN w 2016 roku, tj. za kadencji dr. Błockiego jako dyrektora NCN.

1.3. Wieloletnia relacja zawodowa między dr. Błockim a prof. Zwonkiem

Doktorzy Błocki i Zwonek znali się i współpracowali naukowo na długo przed uzyskaniem przez dr. Błockiego stanowiska dyrektora NCN:

1.3.1. Przynajmniej od 1995 roku do 2015 roku obaj byli zatrudnieni w Instytucie Matematyki UJ (IM UJ). Prof. Zwonek pełnił funkcję dziekana IM UJ w latach 2016–2024 (zob. [Wikipedia: Włodzimierz Zwonek](#)).

1.3.2. Już w 2014 roku opublikowali wspólne wyniki badawcze w dwóch czasopismach naukowych (zob. [Archiwum Nauka Polska](#)).

1.3.3. W 2023 roku, po odejściu ze stanowiska dyrektora NCN, dr Błocki uzyskał zatrudnienie w Katedrze Analizy Matematycznej IM UJ (KAM IM UJ), której kierownikiem był i nadal jest prof. Zwonek (zob. [Struktura IM UJ](#)).

1.3.4. W momencie zatrudniania dr. Błockiego w 2023 roku prof. Zwonek pełnił również obowiązki dziekana IM UJ, co dawało mu bezpośredni wpływ na politykę zatrudnienia Instytutu. Zgodnie ze Statutem UJ: *„Dziekan Wydziału UJ realizuje politykę personalną wydziału i przedstawia Rektorowi, za zgodą rady wydziału, wnioski o zatrudnienie na stanowiska nauczycieli akademickich wydziału, a także ogłasza, po zasięgnięciu opinii rady wydziału, konkursy na stanowiska nauczycieli akademickich.”*

1.3.5. W 2021 roku prof. Zwonek użył obu publikacji powstałych we współpracy z dr. Błockim do rozliczenia przed NCN grantu OPUS przyznanego mu w 2016 roku. Grant ten został zatem przyznany i rozliczony przez NCN w czasie, gdy dyrektorem NCN był Zbigniew Błocki (zob. [Projekty NCN](#)).

1.4. Konkluzja dotycząca sprawy Błocki–Zwonek

Opisana sytuacja rodzi uzasadnione obawy dotyczące konfliktu interesów dyrektora NCN współpracującego naukowo z beneficjentem grantu NCN, przyznanego w trakcie pełnienia przez niego funkcji urzędnika państwowego. Budzi ona również pytania o ekonomiczny wymiar tej relacji oraz o rzetelność procedur przyznawania grantów przez NCN — nie tylko w odniesieniu do grantu prof. Zwonka, lecz także w przypadku grantów, których beneficjentami byli znajomi innych wysoko postawionych osób w NCN, w tym zastępcy dyrektora NCN (zob. punkt 2 poniżej) oraz Koordynatorów Dyscyplin (zob. punkt 3 poniżej).

Należy podkreślić, że NCN — wbrew standardom konstytucyjnym — nie dopuszcza odwołań merytorycznych od wydanych decyzji grantowych. Jediną instytucją odwoławczą pozostaje Sąd Administracyjny, co w praktyce eliminuje możliwość podważenia merytorycznych aspektów oceny wniosku. Od początku istnienia NCN prowadził zaledwie 7 spraw sądowych, z czego żadna nie dotyczyła odwołań — 6 dotyczyło sporów z zakresu prawa pracy.

Należy zauważyć, że skuteczne odwołania od spraw proceduralnych, częste przed interwencją autora niniejszego dokumentu u zastępcy dyrektora NCN dr. Marcina Liany, zostały niemal całkowicie zlikwidowane w 2020 roku (zob. punkt 3).

2. Konflikt interesów zastępcy dyrektora NCN dr. Marcina Liany z beneficjentem grantów NCN prof. Wiesławem Babikiem

Dr Marcin Liana pracuje w NCN od chwili jego założenia w 2010 roku. W latach 2017–2018 pełnił funkcję kierownika ds. zarządzania grantami, a od 2018 roku jest zastępcą dyrektora NCN.

Prof. Wiesław Babik — profesor zwyczajny Uniwersytetu Jagiellońskiego, kierownik Zespołu Genomiki i Ewolucji Eksperymentalnej ([profil UJ](#)) — jest jednym z aktywniejszych beneficjentów grantów NCN. W latach 2012–2022 otrzymał cztery granty z NCN ([lista grantów](#)).

Od 2015 roku prof. Babik aktywnie współpracuje naukowo z dr. Lianą, korzystając przy tej współpracy z grantów przyznawanych przez NCN — instytucję, w której dr Liana pełni funkcję zastępcy dyrektora. Ich współpraca jest udokumentowana wspólnymi publikacjami w międzynarodowych czasopismach naukowych.

2.1. Publikacja z 2015 roku

Tytuł: *The dissection of a Pleistocene refugium: phylogeography of the smooth newt, *Lissotriton vulgaris*, in the Balkans*

Źródło: [Journal of Biogeography](#)

Afiliacja dr. Liany: Department of Comparative Anatomy, Institute of Zoology, Jagiellonian University, 30-387 Kraków, Poland.

Afiliacja ta budzi poważne wątpliwości. Dr Liana był wówczas zatrudniony w NCN na stanowisku kierownika ds. zarządzania grantami i nie mógł być jednocześnie afiliowany przy Instytucie Zoologii UJ — instytucji, która mogła być beneficjentem grantów NCN. Podanie fałszywej afiliacji w publikacji naukowej stanowi naruszenie zasad rzetelności naukowej.

Publikacja ta została użyta do rozliczenia grantu MAESTRO 2 prof. Babika (nr 2012/04/A/NZ8/00662, kwota: 2 990 150 PLN; zob. [Projekt NCN](#)).

2.2. Publikacja z 2018 roku

Tytuł: *The distributions of the six species constituting the smooth newt species complex (*Lissotriton vulgaris sensu lato*)*

Źródło: [Amphibia-Reptilia, Brill](#)

Afiliacja dr. Liany: Obozowa 46, 30-060 Kraków, Poland.

Adres ten nie odpowiada żadnej instytucji naukowej — jest to adres obiektu handlowego (Carrefour Express). Podanie takiej afiliacji dla zastępcy dyrektora NCN w publikacji naukowej finansowanej ze środków publicznych jest niedopuszczalne i stanowi oczywiste naruszenie dobrych praktyk naukowych.

Również ta publikacja została użyta do rozliczenia grantu MAESTRO 2 prof. Babika (nr 2012/04/A/NZ8/00662, kwota: 2 990 150 PLN; zob. [Projekt NCN](#)).

2.3. Publikacja z 2022 roku

Tytuł: *Landscape genetics reveals contrasting patterns of connectivity in two newt species (*Lissotriton montandoni* and *L. vulgaris*)*

Źródło: [Molecular Ecology](#)

Afiliacja dr. Liany: Kraków, Poland.

W porównaniu z wcześniejszymi publikacjami afiliacja uległa dalszemu „skurczeniu” — ogranicza się jedynie do nazwy miasta, bez jakiegokolwiek wskazania miejsca zatrudnienia. Taka afiliacja nie identyfikuje zakładu pracy dr. Liany i rodzi uzasadnione podejrzenie świadomego ukrywania jego związku z NCN.

2.4. Ocena sytuacji

Ewolucja afiliacji dr. Liany w kolejnych publikacjach prof. Babika — od fikcyjnej afiliacji z Instytutem Zoologii UJ (2015), przez adres obiektu handlowego (2018), po samą nazwę miasta (2022) — wskazuje na świadome działania mające na celu ukrycie prawdziwego miejsca zatrudnienia dr. Liany w NCN.

Jeśli współautorstwo dr. Liany w publikacjach prof. Babika stanowiło formę odwzajemnienia za przychyłność przy uzyskiwaniu grantów z NCN, sytuacja taka spełnia znamiona korupcji na najwyższych szczeblach władzy NCN. Jest to o tyle niepokojące, że przez co najmniej 5 lat sytuacja ta nie została wykryta ani przez ówczesnego dyrektora NCN dr. Błockiego, ani przez obecnego dyrektora dr. Krzysztofa Józwiaka.

Brak mechanizmów wewnętrznej kontroli — takich jak automatyczne skanowanie nowych publikacji pod kątem powiązań personalnych z pracownikami NCN — lub celowe zaniechanie ze strony dyrekcji NCN sugeruje możliwość występowania mechanizmów systemowej korupcji w kręgach kierownictwa NCN.

O powyższych nieprawidłowościach zostaną powiadomione odpowiednie czasopisma naukowe, organy państwa (CBA, prokuratura), obecne władze NCN oraz władze Uniwersytetu Jagiellońskiego.

3. Nieprawidłowości w przyznawaniu grantów z odwołania przez NCN

W NCN odwołania od decyzji o przyznaniu grantu są dopuszczalne wyłącznie w sprawach formalnych, tj. dotyczących pierwszego, technicznego etapu oceny wniosku. Nie istnieje możliwość odwołania od oceny merytorycznej — od recenzji ekspertów ani od późniejszej decyzji Zespołu Ekspertów.

Grant odrzucony po ocenie merytorycznej może zostać przyznany wyłącznie w wyniku odwołania od uchybień formalnych, zaistniałych na etapie między wysłaniem wniosku do recenzji a ogłoszeniem wyników. Na tym etapie prawdopodobieństwo popełnienia błędu formalnego przez NCN jest statystycznie minimalne.

Nazwiska beneficjentów grantów przyznanych z odwołania nie figurują na listach konkretnych konkursów, lecz są publikowane na odrębnej, zbiorczej liście. Do 2024 roku lista ta nie zawierała informacji o nazwie konkursu ani dacie przyznania, co uniemożliwiało identyfikację beneficjentów i ich porównanie z oficjalną listą zaakceptowanych i odrzuconych wniosków.

3.0. Dane statystyczne: granty przyznane z odwołania (2010–2025)

Dzięki analizie archiwów internetowych (Web Archive) można odtworzyć dynamikę przyznawania grantów z odwołania w poszczególnych latach:

Rok	Liczba grantów z odwołania	Skumulowana liczba od 2010	Źródło
2010–2017	śr. 10 rocznie	73 (stan na koniec 2018)	WebArchive 2018
2018	14	87	WebArchive 2019
2019	26	113	WebArchive 2020
2020	0	113	WebArchive 2021
2021	0	113	WebArchive 2022
2022	2	115	WebArchive 2023
2023	2	117	WebArchive 2024
2024	0	117	Oficjalna strona NCN 2025
2025	46	163	Oficjalna strona NCN 2026

3.0.1. Analiza statystyczna

Dane ujawniają wyraźne anomalie statystyczne:

- W **latach 2020–2024** NCN przyznał łącznie zaledwie **4 granty** z odwołania (w trzech z pięciu lat: zero).
- W **2025 roku** nastąpił nagły wzrost do **46 grantów** — ponad dziesięciokrotnie więcej niż średnia z lat 2020–2024.
- Podobna anomalia wystąpiła w **2019 roku** (26 grantów), kiedy część środków pochodziła z **Funduszy Norweskich (Norges forskningsråd)**.

Przejsie z 0 grantów (2020, 2021, 2024) do 46 grantów (2025) nie da się wyjaśnić naturalną zmiennością losową. Taka skala odchylenia od średniej wskazuje na celową zmianę polityki przyznawania grantów.

3.0.2. Zmiana transparentności strony NCN w 2025 roku

Jednocześnie w 2025 roku NCN zmienił swoją stronę internetową, wprowadzając nową funkcjonalność: użytkownicy mogą od tej pory zobaczyć, ile konkretny naukowiec otrzymał grantów z odwołania oraz z jakiego konkursu. Do 2024 roku

włącznie te dwie kluczowe informacje były ukryte, co uniemożliwiało weryfikację procedur i wykrywanie nieprawidłowości.

3.0.3. Kontekst czasowy zmian

Zmiana w statystykach przyznawania grantów z odwołania nastąpiła w 2020 roku, bezpośrednio po tym, jak autor niniejszego dokumentu zwrócił uwagę na tę kwestię dr. Marcinowi Lianie, ówczesnemu i obecnemu zastępcy dyrektora NCN, podczas spotkania towarzyskiego. Korelacja ta zasługuje na wnikliwe zbadanie.

3.0.4. Granty z odwołania dla małżonków pracowników NCN

Szczególnie niepokojący jest fakt, że wśród beneficjentów grantów przyznanych z odwołania w latach 2018–2020 znaleźli się małżonkowie ówczesnych Koordynatorów Dyscyplin NCN:

- **Dr Maciej Sekerdej** — małżonek **Kingi Sekerdej**, Koordynatorki Dyscyplin NCN — uzyskał w **2018 roku** grant z odwołania w wysokości **2 681 700 PLN**.
- **Dr Bart Jacobs** — małżonek **Małgorzaty Jacobs**, Koordynatorki Dyscyplin NCN — uzyskał w **2020 roku** grant z odwołania w wysokości **358 886 PLN**.

Nazwiska obu beneficjentów nie figurowały na oficjalnych listach konkursów, z których wnioski były składane, ponieważ granty zostały przyznane dopiero z odwołania. Żaden z pozostałych uczestników tych samych konkursów nie miał możliwości zweryfikowania, że małżonkowie Koordynatorów Dyscyplin uzyskali finansowanie tą drogą.

3.0.5. Działania następce

O powyższych nieprawidłowościach zostanie poinformowana **Norweska Fundacja na rzecz Badań Naukowych (Norges forskningsråd)**, która współfinansowała polską naukę w ramach Funduszy Norweskich i ma prawo do audytu wykorzystania środków oraz kontroli procedur konkursowych. Analiza statystyczna zostanie również przedłożona **prokuraturze, Ministerstwu Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Najwyższej Izbie Kontroli (NIK)**.

3.1. Grant dr. Macieja Sekerdeja — największy grant z odwołania w historii NCN

Grant w wysokości 2 681 700 PLN przyznany dr. Maciejowi Sekerdejowi jest **największym grantem przyznany z odwołania w całej 15-letniej historii działalności NCN**.

3.2. Realizacja grantu: 6 lat zamiast planowanych 5

Grant trafił do Wydziału Filozofii UJ w Krakowie na projekt: *„Między nacjonalizmem i kosmopolityzmem: percepcyjne i motywacyjne czynniki*

kształtujące konstruktywny patriotyzm". Planowany okres realizacji wynosił 5 lat, jednak dr Sekerdej zakończył go w 6 lat (01.10.2018–30.09.2024).

3.3. Nieprawidłowości przy rozliczeniu grantu

Grant rozliczono na podstawie 11 publikacji w czasopismach naukowych. Jednak NCN zaakceptował raport końcowy zawierający jedynie 7 publikacji z dostępnymi linkami DOI — **4 pozostałe publikacje nie były jeszcze opublikowane w momencie rozliczenia**, a jedna z nich nie ukazała się do dnia dzisiejszego. Zatwierdzenie grantu na podstawie nieopublikowanych prac stanowi naruszenie procedur rozliczeniowych NCN.

3.4. Brak oryginalnego wkładu naukowego

Spośród 11 zgłoszonych publikacji dr Sekerdej jest głównym autorem jedynie 2, a autorem korespondencyjnym — 3. Oznacza to, że głównym wykonawcą i pomysłodawcą większości prac był ktoś inny, co jest niezgodne z międzynarodowymi zasadami autorstwa w publikacjach naukowych (zob. [ICMJE Guidelines](#)).

3.5. Naruszenie polityki Open Access NCN

Spośród 10 opublikowanych prac jedynie 2 ukazały się w czasopismach Open Access. Jest to sprzeczne z polityką otwartego publikowania NCN, zgodnie z którą od 1 stycznia 2021 roku publikacje nieopublikowane w trybie otwartego dostępu nie powinny być uwzględniane w raportach rozliczeniowych.

3.6. Brak ujawnienia konfliktu interesów

Na stronie internetowej NCN brak informacji o tym, że małżonka dr. Sekerdeja — Kinga Sekerdej — pełniła funkcję Koordynatora Dyscyplin NCN, tj. funkcję wprost określoną w ustawie o NCN. Stanowi to naruszenie zasad transparentności.

3.7. Brak informacji o procedurze odwoławczej

Nie zostały upublicznione informacje o tym, jakie nieprawidłowości formalne legły u podstaw odwołania, ani w jaki sposób procedowano wniosek odwoławczy małżonka Koordynatorki Dyscyplin. Dyrektor NCN Zbigniew Błocki, wicedyrektor Marcin Liana ani szefowa Działu Kontroli NCN nie sporządzili — bądź nie ujawnili — notatki służbowej dokumentującej decyzję o przyznaniu grantu o wartości 2,7 mln PLN taką metodą, w sytuacji oczywistego konfliktu interesów.

Prokuratura Kraków-Krowodrza (prok. Ochońska-Wróbel) oraz prokuratura Kraków-Podgórze (prok. Marta Suchodolska), prowadząc kontrolę w tej sprawie, nie zbadały tych powiązań, nie przeprowadziły analizy statystycznej i nie dotarły do publicznie dostępnych informacji wskazujących na kumoterstwo w NCN.

4. Brak skutecznej kontroli — NIK, Ministerstwo Nauki, prokuratura

Ani kontrola Najwyższej Izby Kontroli (NIK) w NCN przeprowadzona w 2020 roku, ani kontrola Ministerstwa Nauki z 2023 roku, ani postępowania prowadzone przez prokuraturę Kraków-Krowodrza w 2024 roku nie doprowadziły do stwierdzenia nieprawidłowości w zakresie:

- współpracy naukowej zastępcy dyrektora NCN z beneficjentem grantów NCN (sprawa Liana–Babik),
 - współpracy naukowej dyrektora NCN z beneficjentem grantu NCN (sprawa Błocki–Zwonek),
 - anomalii statystycznych w przyznawaniu grantów z odwołania,
 - przyznawania grantów z odwołania małżonkom pracowników NCN.
-

Niniejszy dokument stanowi zestawienie publicznie dostępnych danych i informacji uzyskanych w toku analizy działalności Narodowego Centrum Nauki. Jego celem jest doprowadzenie do rzetelnego zbadania opisanych nieprawidłowości przez właściwe organy państwa.

Autor zastrzega sobie prawo do kontynuowania dziennikarskiego śledztwa w tej sprawie oraz do publikowania kolejnych ustaleń dotyczących procedur oceniania, przyznawania i rozliczania grantów przez NCN i NAWA.

Z poważaniem,

Dr Witold Kilarski

os. Złota Podkowa 27/9, 31-352 Kraków
Tel.: +48 782 473 130
E-mail: witek.kilarski@gmail.com